

<p>Nazwa projektu Rozporządzenie zmieniające rozporządzenie w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz podstawy programowej kształcenia ogólnego dla szkoły podstawowej, w tym dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym, kształcenia ogólnego dla branżowej szkoły I stopnia, kształcenia ogólnego dla szkoły specjalnej przysposabiającej do pracy oraz kształcenia ogólnego dla szkoły policealnej</p> <p>Ministerstwo wiodące i ministerstwa współpracujące Ministerstwo Edukacji i Nauki</p> <p>Osoba odpowiedzialna za projekt w randze Ministra, Sekretarza Stanu lub Podsekretarza Stanu Dariusz Piontkowski – Sekretarz Stanu</p> <p>Kontakt do opiekuna merytorycznego projektu Artur Górecki – dyrektor Departamentu Programów Nauczania i Podręczników; tel. 22 3474792</p>	<p>Data sporządzenia 16 grudnia 2021 r.</p> <p>Źródło: art. 47 ust. 1 pkt 1 lit. a, b, e, f i h ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe (Dz. U. z 2021 r. poz. 1082)</p> <p>Nr w wykazie prac 80</p>
--	---

OCENA SKUTKÓW REGULACJI

1. Jaki problem jest rozwiązywany?

Celem szkolnej edukacji historycznej jest nie tylko budzenie zainteresowania przeszłością i dostarczanie wiedzy na temat najważniejszych wydarzeń i najwybitniejszych postaci z dziejów Polski i powszechnych, ale przede wszystkim wyposażanie uczniów w umiejętności kluczowe z punktu widzenia funkcjonowania w świecie współczesnym, takie jak analizowanie, wnioskowanie i samodzielne ocenianie wydarzeń. Świadomość historyczna oraz umiejętności kształtowane i rozwijane na lekcjach historii umożliwiają młodym ludziom dostrzeganie związków między współczesnością a przeszłością, kształtowanie postaw patriotycznych, krytyczne i racjonalne ocenianie wydarzeń jak również kształtowanie postawy szacunku wobec dorobku cywilizacyjnego innych kultur lub narodów.

Z powyższych względów edukacja historyczna wymaga stałej uwagi i odpowiednich zmian, które będą sprzyjać osiągnięciu ww. celów edukacji historycznej. Takie zmiany potrzebne są obecnie w odniesieniu do historii najnowszej – powojennej, której realizacja w szkołach, napotyka na trudności wynikające z obiektywnych przyczyn związanych z tym, że zagadnienia historii najnowszej omawiane są w ostatniej klasie, w której uczniowie – w przypadku branżowej szkoły I stopnia skupiają się głównie na przygotowaniu do egzaminu zawodowego.

Proponowane w projekcie zmiany polegają zatem na wzmocnieniu komponentu historii najnowszej w edukacji historycznej uczniów szkół ponadpodstawowych (uczniów branżowej szkoły I stopnia) z jednoczesnym zachowaniem wybranych treści z zakresu wiedzy o społeczeństwie oraz wydłużeniem cezury obowiązkowego, regularnego, i chronologicznego kursu historii).

2. Rekomendowane rozwiązanie, w tym planowane narzędzia interwencji, i oczekiwany efekt

Niniejsze rozporządzenie przewiduje zmiany w załączniku nr 4a do rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 14 lutego 2017 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz podstawy programowej kształcenia ogólnego dla szkoły podstawowej, w tym dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym, kształcenia ogólnego dla branżowej szkoły I stopnia, kształcenia ogólnego dla szkoły specjalnej przysposabiającej do pracy oraz kształcenia ogólnego dla szkoły policealnej (Dz. U. poz. 356, z późn. zm.) – określającym podstawę programową kształcenia ogólnego dla branżowej szkoły I stopnia dla uczniów będących absolwentami ośmioletniej szkoły podstawowej. Proponowane zmiany polegają na:

- 1) uzupełnieniu treści nauczania – wymagań szczegółowych z zakresu przedmiotu historia o wydarzenia z okresu po przystąpieniu Polski do Unii Europejskiej (w 2004 r.) do 2015 r. oraz punktowych uzupełnieniach w treściach nauczania – wymaganiach szczegółowych w obrębie wcześniejszych epok historycznych;
- 2) zastąpieniu przedmiotu wiedza o społeczeństwie przedmiotem historia i teraźniejszość, który obejmuje zagadnienia z zakresu wiedzy o społeczeństwie oraz zagadnienia z historii najnowszej – dzieje powojenne (od 1945 r. do 2015 r.).

Oczekiwany efektem zmian powinna być lepsza znajomość i zrozumienie przez młodzież skomplikowanych zagadnień historii najnowszej Polski i świata, jak również lepsze przygotowanie do świadomego i odpowiedzialnego udziału w życiu społecznym.

3. Jak problem został rozwiązany w innych krajach, w szczególności krajach członkowskich OECD/UE?

Podstawa programowa jest w zdecydowanej większości państw UE ustalana na szczeblu centralnym – w postaci podstawowych treści albo wyznaczonych celów. W większości państw zmierza się do tego, aby wszyscy uczniowie mieli dostęp do dobrej jakości kształcenia, dlatego niemal wszędzie władze centralne wyznaczają podstawę programową zawierającą treści lub cele, których muszą przestrzegać wszyscy nauczyciele.

Jeżeli chodzi o nauczanie historii, funkcjonuje kilka modeli organizacyjnych stosowanych w szkołach w państwach UE¹. Historia jest nauczana w połączeniu z innymi przedmiotami – głównie z wychowaniem obywatelskim, geografią, a nawet przyrodą (przypadek Hiszpanii), czy językiem ojczystym (przypadek Włoch). W drugim modelu historia jest nauczana w połączeniu z innymi przedmiotami na wczesnym etapie nauki (np. w szkole podstawowej), ale na wyższych poziomach edukacji staje się odrębnym przedmiotem. W przypadku Finlandii, Włoch i Hiszpanii wyodrębnienie historii jako samodzielnego przedmiotu następuje na poziomie ISCED 3, a w przypadku Łotwy – na poziomach ISCED 2 i 3. Przykłady krajów, w których historia stanowi odrębny przedmiot na wszystkich poziomach nauczania, to Estonia i Polska.

4. Podmioty, na które oddziałuje projekt

Grupa	Wielkość	Źródło danych	Oddziaływanie								
Uczniowie branżowej szkoły I stopnia (absolwenci 8-letniej szkoły podstawowej; w roku szkolnym 2022/2023 i kolejnych)	<table border="1"> <tr> <td>2022/2023</td> <td>189 996</td> </tr> <tr> <td>2023/2024</td> <td>210 782</td> </tr> <tr> <td>2024/2025</td> <td>181 041</td> </tr> <tr> <td>2025/2026</td> <td>161 020</td> </tr> </table>	2022/2023	189 996	2023/2024	210 782	2024/2025	181 041	2025/2026	161 020	Prognoza własna na podstawie danych Systemu Informacji Oświatowej według stanu na dzień 30 września 2021 r. – o liczbie uczniów	Zmiany programowe w zakresie przedmiotów <i>historia</i> oraz <i>wiedza o społeczeństwie</i> obejmą uczniów branżowej szkoły I stopnia od roku szkolnego 2022/2023, sukcesywnie począwszy od klasy I
2022/2023	189 996										
2023/2024	210 782										
2024/2025	181 041										
2025/2026	161 020										
Nauczyciele <i>historii</i> i <i>wiedzy o społeczeństwie</i> w branżowej szkole I stopnia	2979	System Informacji Oświatowej według stanu na dzień 23 listopada 2021 r.	Zmiany w zakresie nauczania przedmiotów <i>historia</i> oraz <i>wiedza o społeczeństwie</i> będą wdrażane od roku szkolnego 2022/2023, sukcesywnie począwszy od klasy I								
Wydawcy podręczników do <i>historii</i> oraz <i>wiedzy o społeczeństwie</i>	6 podmiotów, których podręczniki do tych przedmiotów są w wykazach podręczników dopuszczonych do użytku szkolnego przez Ministerstwa Edukacji i Nauki	Dane Ministerstwa Edukacji i Nauki	Konieczność przygotowania nowych podręczników do przedmiotu <i>historia</i> i <i>teraźniejszość</i>								

5. Informacje na temat zakresu, czasu trwania i podsumowanie wyników konsultacji

Projekt rozporządzenia zostanie przekazany do zaopiniowania przez związki zawodowe w trybie przewidzianym w ustawie z dnia 23 maja 1991 r. o związkach zawodowych (Dz. U. z 2019 r. poz. 263, z późn. zm.) i partnerów społecznych, tj. przez:

- 1) Chrześcijański Związek Zawodowy „Solidarność im. ks. J. Popiełuszki”;
- 2) Forum Związków Zawodowych;
- 3) Komisję Krajową Federacji Regionów i Komisji Zakładowych „Solidarność 80”;
- 4) Komisję Krajową NSZZ „Solidarność 80”;
- 5) Komisję Krajową NSZZ Solidarność;
- 6) Niezależny Samorządny Związek Zawodowy „Solidarność”;
- 7) Ogólnopolskie Porozumienie Związków Zawodowych;
- 8) Sekcję Krajową Oświaty i Wychowania NSZZ „Solidarność”;
- 9) Krajową Sekcję Nauki NSZZ „Solidarność”;
- 10) Sekcję Oświaty KNSZZ „Solidarność 80”;
- 11) Wolny Związek Zawodowy „Solidarność – Oświata”;
- 12) Wolny Związek Zawodowy „Sierpień 80” Komisję Krajową;
- 13) Związek Nauczycielstwa Polskiego;
- 14) Związek Zawodowy „Rada Poradnictwa”;
- 15) Związek Zawodowy Pracowników Oświaty i Wychowania „Oświata”;
- 16) Alians Ewangeliczny;
- 17) Związek Pracodawców Business Centre Club;
- 18) Federację Stowarzyszeń Naukowo-Technicznych;

¹ Wymiar nauczania historii w wybranych krajach Europy. Polskie Biuro Eurydice Fundacja Rozwoju Systemu Edukacji, Maj 2012; link: <https://eurydice.org.pl/wp-content/uploads/2014/10/historia.pdf>

- 19) Federację Inicjatyw Oświatowych;
- 20) Federację Przedsiębiorców Polskich;
- 21) Forum Rodziców przy Ministrze Edukacji i Nauki;
- 22) Fundację Rozwoju Dzieci im. Komeńskiego;
- 23) Fundację Rozwoju Systemu Edukacji;
- 24) Fundację Rodzice Szkoły;
- 25) Fundację Rozwoju Demokracji Lokalnej;
- 26) Komitet Nauk Pedagogicznych PAN;
- 27) Konferencję Dyrektorów Bibliotek Pedagogicznych;
- 28) Konferencję Rektorów Akademickich Szkół Polskich;
- 29) Konfederację Lewiatan;
- 30) Krajowe Forum Oświaty Niepublicznej;
- 31) Ogólnopolskie Porozumienie Rad Rodziców;
- 32) Ogólnopolską Federację Organizacji Pozarządowych;
- 33) Ogólnopolskie Stowarzyszenie Dwujęzyczności Bilinguis;
- 34) Ogólnopolskie Stowarzyszenie Kadry Kierowniczej Oświaty;
- 35) Polską Izbę Książki – Sekcję Wydawców Edukacyjnych;
- 36) Polską Radę Ekumeniczną;
- 37) Polskie Stowarzyszenie na Rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelektualną;
- 38) Polski Związek Głuchych;
- 39) Polski Związek Niewidomych;
- 40) Polskie Towarzystwo Historyczne;
- 41) Polskie Towarzystwo Informatyczne;
- 42) Pracodawcy Rzeczypospolitej Polskiej;
- 43) Radę Dzieci i Młodzieży przy Ministrze Edukacji i Nauki;
- 44) Radę Języka Polskiego przy Prezydium Polskiej Akademii Nauk;
- 45) Radę Szkół Katolickich;
- 46) Sekretariat Konferencji Episkopatu Polski;
- 47) Społeczne Towarzystwo Oświatowe;
- 48) Stowarzyszenie Bibliotekarzy Polskich;
- 49) Stowarzyszenie Dyrektorów Szkół Średnich;
- 50) Stowarzyszenie Doradców Szkolnych i Zawodowych Rzeczypospolitej Polskiej;
- 51) Stowarzyszenie Nauczycieli Matematyki;
- 52) Towarzystwo Nauczycieli Bibliotekarzy Szkół Polskich;
- 53) Towarzystwo Wiedzy Powszechnej – Zarząd Główny;
- 54) Unię Metropolii Polskich;
- 55) Unię Miasteczek Polskich;
- 56) Związek Gmin Wiejskich RP;
- 57) Związek Miast Polskich;
- 58) Związek Powiatów Polskich;
- 59) Związek Województw RP;
- 60) Związek Rzemiosła Polskiego;
- 61) Związek Przedsiębiorców i Pracodawców.

Projekt rozporządzenia zostanie przekazany do zaopiniowania również przez Rzecznika Praw Obywatelskich, Rzecznika Praw Dziecka, Prezesa Prokuratury Generalnej Skarbu Państwa, Prezesa Urzędu Ochrony Danych Osobowych, Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego, Komendanta Głównego Państwowej Straży Pożarnej i Głównego Inspektora Sanitarnego.

Projektowane rozporządzenie zostanie również przekazane do Rady Dialogu Społecznego, Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego oraz Komisji Wspólnej Rządu i Mniejszości Narodowych i Etnicznych.

Projekt rozporządzenia zostanie udostępniony w Biuletynie Informacji Publicznej Ministerstwa Edukacji i Nauki zgodnie z art. 5 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingsowej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. z 2017 r. poz. 248) oraz w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie podmiotowej Rządowego Centrum Legislacji w serwisie Rządowy Proces Legislacyjny zgodnie z § 52 ust. 1 uchwały nr 190 Rady Ministrów z dnia 29 października 2013 r. – Regulamin pracy Rady Ministrów (M.P. z 2016 r. poz. 1006, z późn. zm.).

6. Wpływ na sektor finansów publicznych

Skutki w okresie 10 lat od wejścia w życie zmian [mln zł]

(ceny stałe z ..... r.)	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	Łącznie (0-10)
Dochody ogółem												
budżet państwa												
JST												
pozostałe jednostki (oddzielnie)												
Wydatki ogółem												
budżet państwa												
JST												
pozostałe jednostki (oddzielnie)												
Saldo ogółem												
budżet państwa												
JST												
pozostałe jednostki (oddzielnie)												

Źródła finansowania	Wejście w życie rozporządzenia nie spowoduje dodatkowych skutków finansowych dla sektora finansów publicznych, w tym dla budżetu państwa i budżetów jednostek samorządu terytorialnego.
Dodatkowe informacje, w tym wskazanie źródeł danych i przyjętych do obliczeń założeń	

7. Wpływ na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym funkcjonowanie przedsiębiorców oraz na rodzinę, obywateli i gospodarstwa domowe

		Skutki							
Czas w latach od wejścia w życie zmian		0	1	2	3	5	10	Łącznie (0-10)	
W ujęciu pieniężnym (w mln zł, ceny stałe z ..... r.)	duże przedsiębiorstwa								
	sektor mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw								
	rodzina, obywatele oraz gospodarstwa domowe								
	(dodaj/usuń)								
W ujęciu niepieniężnym	duże przedsiębiorstwa								
	sektor mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw								
	rodzina, obywatele oraz gospodarstwa domowe	Rozporządzenie nie ma wpływu na sytuację ekonomiczną i społeczną rodziny, osób niepełnosprawnych oraz osób starszych, a także na obywateli i gospodarstwa domowe.							
	(dodaj/usuń)								
Niemierzalne	(dodaj/usuń)								
	(dodaj/usuń)								

Dodatkowe informacje, w tym wskazanie źródeł danych i przyjętych do obliczeń założeń	Rozporządzenie nie ma wpływu na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym na funkcjonowanie przedsiębiorców oraz na sytuację ekonomiczną i społeczną rodziny, osób niepełnosprawnych oraz osób starszych, a także na obywateli i gospodarstwa domowe
--	--

8. Zmiana obciążeń regulacyjnych (w tym obowiązków informacyjnych) wynikających z projektu

nie dotyczy

Wprowadzane są obciążenia poza bezwzględnie wymaganymi przez UE (szczegółowy w odwróconej tabeli zgodności).

tak
 nie
 nie dotyczy

zmniejszenie liczby dokumentów
 zmniejszenie liczby procedur
 skrócenie czasu na załatwienie sprawy
 inne:

zwiększenie liczby dokumentów
 zwiększenie liczby procedur
 wydłużenie czasu na załatwienie sprawy
 inne:

Wprowadzane obciążenia są przystosowane do ich elektronizacji.

tak
 nie
 nie dotyczy

Komentarz:

9. Wpływ na rynek pracy

Biorąc pod uwagę, że zakres treści podstawy programowej przedmiotu *historia i teraźniejszość*, który zastąpi (sukcesywnie, począwszy od roku szkolnego 2022/2023) przedmiot *wiedza o społeczeństwie*, obejmuje treści z historii oraz z wiedzy o społeczeństwie, kwalifikacje do nauczania przedmiotu *historia i teraźniejszość* będą posiadali nauczyciele mający kwalifikacje do nauczania historii i wiedzy o społeczeństwie.

Kwalifikacje do zajmowania stanowiska nauczyciela określone są w rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej z dnia 1 sierpnia 2017 r. w sprawie szczegółowych kwalifikacji wymaganych od nauczycieli (Dz.U. z 2020 r. poz. 1289). Zgodnie z przepisami ww. rozporządzenia kwalifikacje do zajmowania stanowiska nauczyciela historii i wiedzy o społeczeństwie w szkołach ponadpodstawowych posiadają osoby, które ukończyły:

- 1) studia drugiego stopnia lub jednolite studia magisterskie na kierunku (specjalności) zgodnym z nauczaniem przedmiotem lub prowadzonymi zajęciami oraz posiadają przygotowanie pedagogiczne, lub
- 2) studia drugiego stopnia lub jednolite studia magisterskie na kierunku, którego efekty uczenia się, o których mowa w ustawie z dnia 22 grudnia 2015 r. o Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji (Dz. U. z 2020 r. poz. 226), w zakresie wiedzy i umiejętności obejmują treści nauczanego przedmiotu lub prowadzonych zajęć, wskazane w podstawie programowej dla tego przedmiotu na odpowiednim etapie edukacyjnym, oraz posiadają przygotowanie pedagogiczne, lub
- 3) studia drugiego stopnia lub jednolite magisterskie na kierunku (specjalności) innym niż wymieniony w pkt 1 i 2 i studia podyplomowe w zakresie nauczanego przedmiotu lub prowadzonych zajęć oraz posiadają przygotowanie pedagogiczne.

Kwestia przygotowania pedagogicznego jest zdefiniowana w przepisach § 2 pkt 2 ww. rozporządzenia. W myśl wskazanego przepisu przez posiadanie przygotowania pedagogicznego należy rozumieć nabycie wiedzy i umiejętności z zakresu psychologii, pedagogiki i dydaktyki szczegółowej, nauczanych w wymiarze nie mniejszym niż 270 godzin w powiązaniu z kierunkiem (specjalnością) kształcenia oraz pozytywnie ocenioną praktyką pedagogiczną – w wymiarze nie mniejszym niż 150 godzin. O posiadaniu przygotowania pedagogicznego świadczy dyplom ukończenia studiów lub inny dokument wydany przez uczelnię, dyplom ukończenia zakładu kształcenia nauczycieli lub świadectwo ukończenia kursu kwalifikacyjnego.

Ustalenie czy ukończony kierunek studiów – w przypadku kiedy nie odpowiada on ściśle nauczalnemu przedmiotowi – daje wystarczające kwalifikacje i tym samym spełniony jest warunek wskazany powyżej w pkt 2, należy do dyrektora szkoły, który stosownie do art. 68 ust. 5 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe (Dz. U. z 2021 r. poz. 1082) jest kierownikiem zakładu pracy dla zatrudnionych w szkole nauczycieli i pracowników niebędących nauczycielami. Do jego kompetencji należy podejmowanie określonych przepisami prawa decyzji w zakresie spraw pracowniczych.

Ocena kwalifikacji nauczyciela powinna być dokonywana przez dyrektora szkoły z uwzględnieniem zakresu kształcenia zrealizowanego na studiach i zakresu treści podstawy programowej dla danego przedmiotu na danym etapie edukacyjnym.

W opinii Ministerstwa Edukacji i Nauki absolwenci studiów magisterskich na kierunku historia, którzy posiadają przygotowanie pedagogiczne – mają kwalifikacje zarówno do nauczania przedmiotu historia jak i wiedza o społeczeństwie.

Z danych System Informacji Oświatowej wynika, że w szkołach ponadpodstawowych jest łącznie 10 380 (unikatowych) nauczycieli, którzy uczą obecnie przedmiotów: historia, wiedza o społeczeństwie i historia i społeczeństwo², z których:

- 1) 6 361 (ok. 61%) – uczy historii oraz wiedzy o społeczeństwie,
- 2) 2 474 (ok. 24%) – uczy historii,
- 3) 363 (ok. 3,5 %) – uczy historii i społeczeństwa;
- 4) 1 182 (ok. 11,5 %) – uczy wiedzy o społeczeństwie.

Dodać należy, że zmiany programowe będą wdrażane sukcesywnie (począwszy od klasy I); pozostałe klasy branżowej szkoły I stopnia w roku szkolnym 2022/23 aż do zakończenia cyklu kształcenia będą uczyć się historii oraz wiedzy o społeczeństwie zgodnie z dotychczas obowiązującą podstawą programową.

10. Wpływ na pozostałe obszary

środowisko naturalne

sytuacja i rozwój regionalny

sądy powszechne, administracyjne
lub wojskowe

demografia

mienie państwowe

inne:

informatyzacja

zdrowie

Omówienie wpływu

Brak bezpośredniego wpływu

11. Planowane wykonanie przepisów aktu prawnego

Proponuje się aby rozporządzenie weszło w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

12. W jaki sposób i kiedy nastąpi ewaluacja efektów projektu oraz jakie mierniki zostaną zastosowane?

Podstawa programowa podlega okresowym przeglądom i analizom pod kątem potrzeby zmian.

13. Załączniki (istotne dokumenty źródłowe, badania, analizy itp.)

Brak

² Przedmiot ujęty w ramowych planach nauczania dla liceum ogólnokształcącego i technikum przed reformą z 2017 r.